

**ЗНАХІДКА МОРСЬКОЇ ЧЕРЕПАХИ В КАРКІНІТСЬКІЙ ЗАТОЦІ**

**Селюніна З.В.** – к.б.н., доцент, с.н.с.

Чорноморський біосферний заповідник Національної академії наук України  
scirtopoda@gmail.com

**Ткаченко П.В.** – н.с.

Чорноморський біосферний заповідник Національної академії наук України  
tkachenko.bsbr@gmail.com

**FINDING THE SEA TURTLE IN THE KARKINITSKY BAY**

**Selyunina Z.V.**, PhD, Associate Professor, Senior Researcher

Black Sea Biosphere Reserve of the National Academy of Science of Ukraine  
scirtopoda@gmail.com

**Tkachenko P.V.**, Researcher

Black Sea Biosphere Reserve of the National academy of science of Ukraine  
tkachenko.bsbr@gmail.com

У Каркінітській затоці Чорного моря в 3-х км на південь від о-ва Джарилгач (45,9815°N, 33,0181°E) 25 вересня 2020 року була відловлена морська черепаха (родина Cheloniidae) – логерхед, або головаста черепаха *Caretta caretta* Linnaeus, 1758. Довжина карапаку цієї особини сягала приблизно 75 см, маса – 38 кг, вона має 5 пар реберних щитків (рис. 1).

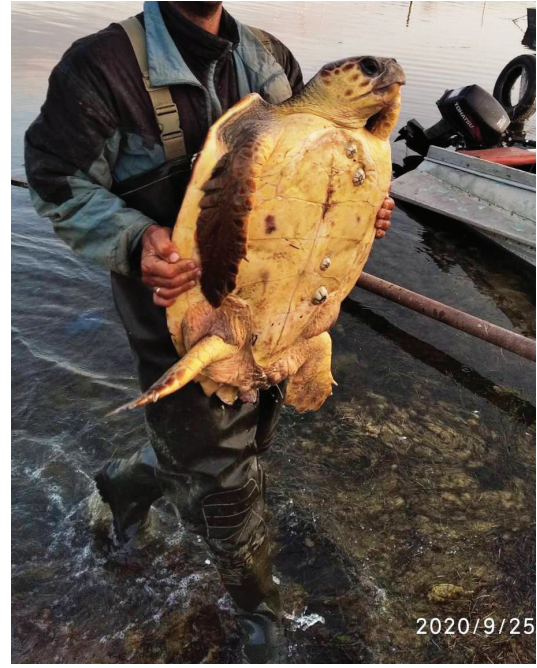
Логерхед занесений до Червоного списку МСОП (IUCN Red List, 2012) як вразливий вид (VU) та до списку Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої флори та фауни, що перебувають під загрозою зникнення (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, CITES (додаток 1)).

*Caretta caretta* L. має космополітичне поширення. Майже всі місця розмноження знаходяться в помірних та субтропічних широтах, а найближчий район постійного мешкання даного виду – Середземне море (Банников и др. 1977, <https://ru.wikipedia.org/wiki>).

У Чорному морі перебування логерхеда носить випадковий характер: відомі знахідки біля південно-західного узбережжя Чорного моря біля берегів Болгарії, в Керченській протоці (Тараненко 1963; Пестов, Клетной 2012; Харин 2008; <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1335487>).

Вид знаходиться під загрозою через випадковий вилов тралами, руйнування місць розмноження на узбережжях, через рекреацію, укріплення берегів, будівництво. Імовірно, логерхед заплив до Каркінітської затоки в пошуках нових місць для розмноження. Для відкладання яєць морські черепахи надають перевагу піщаним пляжам. У межах узбережжя Каркінітської затоки цим умовам відповідають о-в Тендрівська коса (яка майже повністю входить до складу Чорноморського біосферного заповідника Національної академії наук України) та о-в Джарилгач (який входить до складу Національного природного парку «Джарилгацький» Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України).

Даний логерхед після фотографування та зважування був випущений у море в тому ж районі, де й був відловлений.



**Рис. 1. Логгерхед, якого було відловлено в Чорному морі в Каркінітській затоці поблизу о. Джарилгач**

#### Список використаних джерел

1. Банников А.Г., Даревский И.С., Ищенко В.Г., Рустамов А.К., Щербак Н.Н. Определитель земноводных и пресмыкающихся фауны СССР. Москва : «Промсвещение». 1977. 230 с.
2. Пестов М.В., Клетной М.В. Обнаружение логгерхеда (*Caretta caretta*) у российских берегов Чёрного моря. *Современная герпетология*. 2012. Т. 12 (3/4). С. 158–159.
3. Тараненко Н.Ф. Зеленая черепаха в Керченском проливе. *Природа*. 1963. Т. 9. С. 115–116.

4. Харин В.Е. Рептилии. Биота Российской вод Японского моря. Под ред. акад. А.В. Адрианова. Владивосток : Дальнаука. 2008. С. 29–30.
5. URL : <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D0%B3%D0%B5%D1%80%D1%85%D0%B5%D0%B4> (20.11.2020).
6. IUCN Red List Categories and Criteria. Version 3.1. Second edition. Gland, Switzerland and Cambridge, UK: 2012, iv 32 pp. (03.02.2021).

#### References

1. Bannikov A.G., Darevsky I.S., Ishchenko V.G., Rustamov A.K., Shcherbak N.N. (1977). *Opredelitel zemnovodnich i precmikayuchihsya fauni SSSR. [Keys to amphibians and reptiles of the fauna of the USSR]*. Moscow: "Education". 230 p. [In Russian].
2. Pestov M.V., Kletnoy M.V. (2012). Obnaruszczenie loggerhedu (*Caretta caretta*) u beregov Chornoro morja. [Discovery of a loggerhead (*Caretta caretta*) of the Russian shores of the Black Sea]. *Sovremennaia gerpetologija – Present herpetology*, 12 (3/4). pp. 158–159. [In Russian].
3. Taranenko N.F. (1963). Zelenaja cherepaha v Kerchenskom prolyve. [Green turtle in

- the Kerch Strait]. *Priroda – Nature*, 9. pp. 115–116. [In Russian].
4. Kharin V.E. (2008). *Reptilii. Biota Rossiiskih vod Yaponskogo morja. [Reptiles. Biota of Russian waters of the Japan Sea]*. Ed. acad. A.V. Adrianova. Vladivostok: Dalnauka. pp.29-30. [In Russian].
5. <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D0%B3%D0%B5%D1%80%D1%85%D0%B5%D0%B4> (20.11.2020).
6. IUCN Red List Categories and Criteria. Version 3.1. Second edition. Gland, Switzerland and Cambridge, UK: 2012, iv 32 pp. (03.02.2021).